Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super prima parte Digesti veteris

Baldus <de Ubaldis>

[Mailand], 17. Nov. 1488

Incipit liber decimus finium regundorum Rubrica

urn:nbn:de:bsz:31-298565

Visual Library

ne inſpicitur tempus delicti ⁊ nō. ꝓ ſcindicatu officialiũ.

c **T ſi condemnatus**. Cōdemnato filio fit executio in peculium dicit hic glo. facit. C. de cenſi. bo. l. penul. bal. ⁊ ꝙ nō. in ſpec. de execu. ſnīe. §. ſequit̄ ver. qd ſi filius ar. cōtra. C. de bo. dā. l. ſi filius. Sed ibi erat cōdēnatus crīaliter ita ꝙ reputabatur pro mortuo. ⁊ iō pr̄ occupat iure peculii ēt hodie cū ñ poſſit filius clericus heredē hēre. ⁊ fiſcus excludit̄ ꝙ tenemēti. adde ꝙ no. p B. ⁊ cy. in. l. ſi qua pena de his q ſūt ſui vel ali. iur̄. ⁊ per Bar. in. l. ſi finita. §. ſi qua ſunt iura. ⁊. §. de vectigalibus. ⁊ de dam. infec. vbi videas ⁊ dixi in. l. ij. ſ. de nova. ⁊ vide. ſ. de mino. in. l. deniqꝫ. §. ſꝫ verū. An aūt pater poſſit cogi ſoluere cōdēnatione filij vſqꝫ ad legipimā ceſſāte conſuetudine vel ſtatuto vide p Ja. de are. ⁊ Bar. in. l. ſi ſtibus de pecul. lega. ⁊ p ipſm in. l. i. imo ⁊ in. l. iij. ſeu. iiij. §. ſi impuberi. ff. de colla. bo. ⁊ in ſpec. de execu. ſnīe. §. ſequit̄ v. quod ſi filius ⁊ dicunt eſſe caſum in p̄dicta. l. ſi filius. ⁊ vid p Bal. l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffi. teſta.

f **J quis ſeruum**. Licet qs ſit p̄uādus nō ꝓpterea eſt priuatus ar. huius. l. hoc. d.

f **J alienus**. Exceptio ſupueniens poſt lit. cont. nihil operat̄. ſecus ſi ante oriat̄ facit de rei ven. l. ſi poſt acceptum. h. d. ⁊ dic vt ibi.

q **Uem Jullianus**. Ar. ꝙ ſūt paria poſſeſſionē tradere vel cām dimittere vacuā. h. d.

f **J ſeruus**. Nō ꝫ furari pecuniā redactā ex re furata. h. d. Bal.

f **J plurium**. **Qui alie**. Pro re aliena dꝫ qs ſatiſdare iudicatū ſolui pro ꝓpria nō expedit ſatiſdare. h. d. ille. §. ⁊ ē rō. vt dixi. ſ. e. l. quotiens. §. eos. Bal.

Si quis. Doloſus pōt deffendi a quolibet poſſeſſore hoc dicit iſte. §.

f **J ad libertatem**. Ubi rōne ſi iudicij def̄ ī p̄ma forma ꝓnunciat̄. eſt notandū ꝙ iudex ꝓnūciet non ꝓcedendū. ſed ꝙ ꝓnūciet ſupſedendū interi. Idem ē dicendū ecōtrario qn̄ rōne iudicij dꝫ ſupſedꝫri in fo. vt. j. de excep. l. fundū. ⁊ l. fundi. ⁊ videtur mihi. ꝙ hec. l. allegeṫ ad hec p ia. de are. ſed nō recordor vbi ⁊ tenemēti qd ē nō. dignū. ¶ In tex. ibi ſubſtinere nō dicit aboleri vel ferri abſolutoriā ab obſeruatione iudicij. ſed differri.

f **Erui qui**. Ubi ſuus dꝫ deffendi ibi delinquit. h. d. ⁊ idē dicas ī monacho. qꝛ in delictis equiparatur ſeruo vt nō. j. de reg. iuris ex penalibus. Baldus.

Explicit liber non⁹ incipit liber decimus finiū regūdoꝝ R⁹

f **Jnium**. Actio finiū reg. ē mixta. qꝛ venīūt reales ⁊ p̄ſonales p̄ſtationes. h. d. tex. cū gl. ⁊ qualiter formetur in actōe finiū reg. libellus vide in ſpe. de parrochijs.

b **Ec actio**. **Judici**. In tex. ⁊ diminuet̄ declarādo. ¶ In tex. ibi neceſſe neceſſaria ſunt obſcura. qꝛ difficilis ē ꝓbatio. vt. j. e. l. i. finalib⁹

f **Ed et loci**. **Jn iudi**. Nō. ꝙ quelibꝫ vtilitas dicit̄ intereſſe. ⁊ facit quod ſi ſui. ven. l. loci corpus. §. primo.

Sed et ſi. Nō. ꝙ ſi mēſurator fuit electus p iudicē. ⁊ ei p̄bet̄ ſalariū ab vna pte. qꝛ volebat aliter ad locū accedere ꝙ iudex dꝫ facere refundi iſtā ipenſam ꝑ pte. qꝛ negociū eſt cōe ⁊ iō dꝫ fieri cōib⁹ expenſis qd eſt nō. Et eſt ar. ꝙ ſi iudex corā quo qd vertet̄ cōmiſerit cām cōſilio ſapientis nō declarādo cuius expenſis ꝙ intelligit̄ expēſis cōibus ſm Ric. mal. ⁊ hoc verū qn̄ iudex cōmiſit cām ꝓprio motu. ſꝫ ſi fauore ſolius ptētis cām cōmittit altera pte cōtradicente tūc expēſis petētis vt in. l. cū ſepe de erro. mil. ano. li. xij. ſicut dicimus in teſte ꝙ ille dꝫ ſoluere q ꝓducit cū ꝫ teſtificet̄ pro vtraqꝫ pte vt in. l. ſi quando. C. de teſti.

Poſt litem. Nō. optimū tex. ī materia reſtōnis fructuū ꝙ aut ſūt ꝑcepti poſt litē conte. ⁊ ſu ꝑuenerunt in reſtōne aut āñ litē conte. ⁊ tunc reffert aut erat poſſeſſor bonefidei. aut malefidei. Et ſi erat bonefidei aut loqmur q̄tum ad acquiſitionē. ⁊ facit fruct⁹ ſuos iure poſſeſſoris vt nō. j. de acq. poſ. l. iij. §. ex cōtrario. Aut loqmur quātū ad reſtōnem ⁊ tūc aut cōſumpſit eos ⁊ nō veniūt in reſtōne aut ñ cōſumpſit. ⁊ debēt reſtitui vt hic. Sed poſſeſſor malefidei indiſtincte tenet̄ facit de cōdic. inde. l. ſi vrbana. vbi dicit ꝙ idē eſt in obuētionibus quod in fructibus. Item facit de re iudi. l. ſi.

Si dicatur. Nō. hic ꝙ ex eodē iudicio cognoſcitur ciuiliter ⁊ crīaliter. ⁊ eſt rō. qꝛ ꝓcedit p eādē. l. dic. n. d. ia. ꝙ ciuilis ⁊ criminalis qn̄ oriuntur ex eadem. l. poſſunt intentari eodē libello ſecus ſi diuerſa. l. ſꝫ glo. intelligit ꝙ hic ꝓcedatur quodam ordine ⁊ non ſimul. Tu dic ꝙ hic ciuilis incidebat criminali ⁊ icidēter hic ꝓcedebatur ſup ciuili vt. j. de furt̄. l. interdū. §. qui furem. Item nō. hunc tex. ꝙ ſtatuto diſtinguente iuriſdcōem ciuilem ⁊ criminalem qꝛ coram iudice deputato ad criminalia non pōt intentari ciuilis. ver̄ eſt ſi non oriatur ex crimīe vt hic ⁊ ſupra de iudicit. l. ſolemus. §. latrūculator vel vt. ſ. dixi hic quia incideret.

Si aliter. Nō. hunc. §. ꝑ eo ꝙ quotidie dīt nōīj. talis ⁊ talis ex vna pte ⁊ talis ⁊ talis ex altera ſic fecerunt ⁊c. ꝙ effectus oblōnis vel acqſitionis diuiditur numero inter eos de illa parte cui acqrit̄ vel diuiditur ſm rellationem ad rem qn̄ acqſitō ē realis vt hic ꝙ eſt nō. ⁊ adde quod nō. de. ver. ob. l. quinta. §. ſi ſoſē vbi glo. vr̄ dīc quod qn̄ plures obligant ſe ex vna pte ſimpliciter qlibꝫ teneatur inſolidum⁊ꝫ non eſt verum vt ibi nō. p dy. ⁊ Ja. de are. bal.

Si commune. Nō. ꝙ ego ⁊ ſocius meus aduerſarij eſſe ñ poſſumus ſꝫ vnus loco alterius hētur. h. d.

Finium regundorum. Nō. ꝙ emphiteota pōt agere finiū regundoꝝ. ⁊ valꝫ declaratō facta cū emphiteota ⁊ adde quod le. ⁊ nō. de ꝓbat. ex lr̄is vbi dr̄ ꝙ idem ī p̄bēdario ꝙ pōt agere de finibus p̄bende. bal.

b **Oc iudicium**. In tex. ibi nō pōt ſꝫ vnus occupet de via plus q̄ debeat ſꝫ ꝓponeret offm̄ iudicis ꝯtra iſtū occupantem vt dicit glo. ꝙ nō.

Qui magis. Nō. ꝙ cōfines dicuntur immediati non mediati.

De modo. Nō. ꝙ ille q occupat territorium alterius dꝫ illud dimittere ꝙ facit cōtra occupantes iuriſdictōēꝫ alienā. h. d. Baldus.

q **J in ruptione**. Nota tex. ꝙ p̄ſeſ debet iubere vt qs abſtineat alieno ⁊ ſtet cōtentus ſuo ergo impōit ſcilentium facit. j. de liber. lega. l. aurelius. §. centum optime facit iſte tex. ad illam. q. an iudex ex ſui cōſcientia poſſit aliquem punire an ſm ꝙ ſibi extitit ꝓbatum p teſtes debeat illum punire de quo p cy. in. l. i. C. vt que deſūt

aduocat ꝑ Ja. de are. in l. illicitas. §. veritas. ff. de offõ pſi.
ꝑ Jo. an. poſt hoſt. in c. paſtoralis. §. q: uõ. de officio dcega
ti. Jo. an. i opere ſuo ſpe. i. ti. de diſpu. ⁊ allega. i. §. ſatiſdaꝛ
. v. hoc ãt dicit ſe audiuiſſe doctores ſacre pagine in hac ma
teria in diſputationibus ipꝫoꝝ tenere contrariũ ſiue queraꝛ
de ꝓnunciãdo ſiue de exequendo ꝓnunciatũ a maiore q id
exeq mãdat. ⁊ an in executõe ſint late ſup cetie qd dicat Jn
no. ⁊ hoſt. vide. ff. ⁊ tꝫ nõ ꝑ eũdem ſtãre conſcia cõtraria. ſꝫ
ẽt in crĩali vel ciuili fienda ſm cõſciam inducebaꝛ yſa. ye.
xi. in pri. vbi vꝛ iudi nõ ſm auditũ ſed ſm iuſticiã ⁊ equi
tẽ iudicãdũ. ¶ Judex g° q ſit vitatẽ dñiã ꝓbãtipã vitatẽ
imitaꝛ ⁊ merito. q: xp̃s de ſe dixit ego ſũ veritaſ ⁊ via. Jo.
xiii. viij. di. de cõſuetudine. ⁊ i. c. ſe. xj. q. iij. abit. ⁊ oĩs ordo
iudicioꝝ inſtitutus ad notionẽ veritatis. ij. eſdre. iij. ſup oĩa
veritas eſſe vẽritatẽ ergo pacta dãnenꝛ. Jnnocẽtes exodi.
xxiii. di. inſontẽ ⁊ iuſtũ nõ occides adherebit ergo veritati
⁊ nõ ꝓbatis in abſoluẽdo vel condẽnãdo. ¶ Jtẽ facit. l. iiii.
. ff. de teſtibus canonizata. iiij. q. iij. ſepe inuit iudicẽ non de
bere allegaꝛ ad ꝓbatõis ſpẽ notionẽ ſuã ſꝫ ãimi ſui cõſciaꝫ
dꝫ ſeq ſic ⁊ arbiter ꝓnũciare q ſibi vꝛ de ar. qualẽ in pri.
Sed hec oĩa ⁊ ſiĩa intelligunꝛ de ſcĩa iudicialiter iformata
tenendũ eſt ergo vt dicit auctor ⁊ ſequẽda p. l. illicitas. §. ve
ritas vbi hoc tꝫ Guido de ſuza. ⁊ vide in qõnibuſ Dñ ar. ſil.
ſub lr̃a. c. inducit ẽt. l. ſi filiã in ꝑn. j. fami. her. hoc ẽt placuit
pilco in ſua qõne. primi tꝫ ſuas duas opiniones. pria diſtin
guit an conſcia ꝓ actore an ꝑ reo vt ſo cãu poſſꝫ ſeq cõiaꝫ
primo non. ſa fuit. Dñ ar. diſtingueꝛ. cãm crimina em a ci
uili vt in ſa ſeq poſſit cõſcientiam in prima non. poſſeꝫ ergo
cõſiderari in iudice ſacerdote triplex ſcientia ſi quaꝫ habent
vt deus ꝑ cõfeſſionem ſibi factam vel quam haberet vt ho
mo ex aliquo ſenſu corporeo vel quaꝫ hꝫ vt iudex per ꝓba
ta coram ipſo vere toto p° iuſu laborare debet ad veritateꝫ
ſibi altero duorum primorum modoꝝ notam habendaꝫ ſe
cundo ſi ad eam peruenire non poteſt debet poſſetenus la
borare vt alcuietur remittendo ad ſupiorem vel delegando
vel qualitcũqꝫ licite poſſet. ¶ Hoc remedio deſſiciente dꝫ
3° informare cõſciam ſuam ꝑ diſtiſſeratõnem de tanq̃ ⁊ ſecuꝛ
ꝓnunciaꝛ q: altera primaꝝ duarum ſciaꝝ nil hꝫ ꝓprium cũ
. iij. ¶ Et videtur dicere cõtrarium. ſ. q iudex poſſit pronũ
ciare ſm cõſciam vel q ſtex. allegatõnis cõſcie poſſit abſti
nere ab offõ quod inybit eſſet infringere totum ius poſituũ
canonicuꝫ ⁊ ciuile teſtante appoſtolo ad romanos. iij. q de
us verax eſt ⁊ omnis homo mendax hijs tribus deſſicienti
bus q: non veritatem hꝫe nec ſe alienare nec cõſcientiam in
formare ad id põt videri remedium nõ. hoſt. ad q in prin.
remiſſi fateor tñ q his tribus deſſicientibus tollerabilius eſt
i ꝑplexo ñ ꝓnũciare ⁊ patiẽter penã pati de ſcia ſeu iquiſi
tõe quam cõtra acta ꝑ cõſciam iudicare ad priuꝫ dẽm hoſt.
ꝓuidet. Jo. an. vide q nõ. in ſe. §.

g **D officium** · Nõ. hic q qñ expedit iudex dꝫ ꝑſonaliter ac
cedere ad locũ. ⁊ crediꝛ hoc iudici in eo q vi
det. ⁊ vide q nõ Jnno. extra de cenſi. romana.
Et eſt ar. iſta litera q ſi iudex aliqueꝫ videt deſſerre arma
q poteſt eum punire de delatione armorum ſine alia rella
tione. Baldus.

i **Afinalibus** · Non ꝑſumunꝛ fines antiqui mutari niſi ꝓ
betur hoc. ⁊ eſt notabile. ¶ Jn tex. ibi monumẽ
ta. i. inſtrumenta ꝑ actẽtia mentionem terminoꝝ
vt. j. de proba. l. cenſus ſed glo. aliter intelligit Nõ. hic q
non preſumiꝛ mutatio terminorum. h. d.

c **Os terminos** · Terminus reſtrigit termingum ⁊ auc
tor teſtificaꝛ in queſtione terminorum quod eſt
nõ. ⁊ intelligendum quãdo in eum non reſultat
ꝑiudicium. ⁊ vide q no. C. de falſis. l. ⁊ ſi a te. h. d.

Famil. hereſcunde. Rubrica.

b **Ec actio** · Poſſeſſor hereditatis põt agere contra cohe
rede diuiſorio ſed ſi non poſſeſſor agit põt
ſibi obici exceptio ꝑpoſterationis ſi nege
tur heres. h. d. ⁊ ẽ iſta lex ſingularis. Ex
ceptio ꝑpoſterationis. ⁊ exceptio ordinis. ⁊ ordo eſt q nõ
poſſeſſor primo agat petitione hereditatis. deinde agat diui
ſorio. vt ſupra ſi pars hereditatis petaꝛ. l. non poſſumus. ſꝫ
poſſeſſori non põt hec opponi. vel q: preſumiꝛ heres ex nu
da poſſeſſione ſm quoſdam. vel verius. q: non poteſt iſtuꝫ
ordinem ſeruare cum poſſeſſor non habeat petitionẽ heredi
tatꝛ. vt. ff. de peti. heredi. ſi quis libertatem. v. naꝫ cuꝫ quidã
licianus. ¶ Adde q iſta exceptio ꝑpoſterationis dꝫ oppo
ni ante litem conte. ⁊ obmiſſa non viciat ꝓceſſum vt nõ. j.
de euict. ſi mancipium. §. ſi cõmuni vbi eſt glo. nõ. ⁊ in. l. ij.
. C. cõmuni diuidũ. ¶ Quero hic vtrum id ſit in cõmuni di
uidundo q non poſſeſſor non poſſit ageꝛ cõi diuidundo ni
ſi prius agat rei vendicatione vel publiciana gl. hic dicit q
ſic ꝑ. l. fundum titianum de except. concor. glo. in dicta. l. ſi
mancipium. §. ſi cõmuni quod eſt nõ. ¶ Vnde contra libel
los diuiſorios frequẽter opponitur hec exceptio male agiꝛ
q: nec poſſides nec es conſors ⁊ ideo agis ꝑpoſtere. q: pri
mo debes intentare rei vendicationẽ vel publicianã quod ẽ
menti tenendum ar. contra. ff. ti. i. l. ſi in ruptione cõuenta. l.
. iij. §. idem labeo de acqui. po. vbi dicitur q ꝓpter inunda
tionem ꝑditur poſſeſſio. ⁊ tamẽ agitur diuiſorio vt in. l. ſi in
ruptione. ſed ibi nõ negabaꝛ dñium agẽtis in confini. ꝑdio.
⁊ ſic non obſtat. ¶ Sõ quero vtrum ſufficiat agenti diuiſo
rio ꝓbare ſolum poſſeſſionem quidã dicunt q ſic. q: domi
nium deducitur incidenter vnde preſumitur pro poſſeſſore
⁊ dicũt eſſe cãum hic. Mihi videꝛ q iſta litera dicat cõtra
rium q: poſſeſſio facit vt agat rite. ſed non recte niſi ꝓbet ſe
coheredem vt apparet in litera expreſſe. ¶ Preterea iſtud
iudicium eſt reale. ⁊ in reali iudicio nõ ſufficit ſola poſſeſſio
¶ Preterea hic non ſufficit quoddam dñium. ſed tꝫ eſſe ex
cã hereditaria que non preſumitur ex poſſeſſione. preterea
poſſeſſor ſine titulo ꝑſumitur predo. vt. C. de acqui. poſ. l. i
probaꝛ. Et improbus poſſeſſor non põt ageꝛ. e diuiſorio. vt
. j. cõi diui. l. cõmuni diuidũdo. §. inter ꝑdones. ¶ Et ideo
teneas tanq̃ veꝛ q habeat ꝓbare de. ti. ⁊ ita tꝫ. hic Ja. de
ra. in ſua lectura nam hec. l. falſo allegatur q vbi dominiuꝫ
inducitur incidenter ſufficit probare poſſeſſionem niſi ſit cũ
ti. nam hic ſufficit quo ad ordinationem iudicij non quo ad
deciſionem cãe q nõ. ¶ Et circa hoc vtrum ex poſſeſſione
preſumatur dominium ſic diſtingue. Aut dominium deduci
tur in iudicium directum vt quia peto rem rei vendicatõe
iure dominij tunc non ſufficit hec preſumptio imo probãdũ
eſt dominium plene de iure gentiũ vel ciuili vt. ff. de admi.
tu. l. tutꝫ ⁊ metium. §. a matre. ⁊. C. de aliena. iudi. l. i. Aut
non deducitur dñium indirrectum iudiciũ principaliter. ſed
acceſſorie. vt q: ago actione. l. acquilie in qua venit queſtio
de dñio diſputanda. ⁊ tunc põt habere locum. l. que dicit q
poſſeſſor ꝑſumitur dominus. vt. l. pe. ff. õ condictio. inſtitu.
q: ſufficit probare me vſum vt dñm ⁊ poſſediſſe coluiſſe ⁊
fructus collegiſſe ar. ff. ad. l. acquil. item mella. §. fi. nam cuꝫ
ibi dicat dari fructuario pꝫ q veniunt ea in ꝓbatione que
veniunt in directa rei vendicatione vbi de dñio queriꝛ. nã
nõ daretur ei cũ non dñs. ⁊ hoc qñ dñium ꝓponitur ab ac
tore. ſi uõ. dominium proponitur a reo in moduꝫ exceptõis
reffert aut poſtquam actor fundauit intentionem ſuam quã
excipiendo vult reus repellere ⁊ tunc eſt eo modo proban
dum quo probaretur agendo vt. j. de except. l. i. ⁊ de pro
baꝛ. l. i except. aut anteq̃ actor fundauerit intentõem ſuam
ſuper dominio ⁊ tunc ſufficit probare poſſeſſionem ſeu vſũ
tanquam dominum ar. de ſol. l. titia ⁊ nõ. in. l. i. de priuile. fiſ
⁊. C. ne vxor ꝓ marito. l. ob. maritoꝝ ſm. Ja. de are. oldra.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

⁊ cy.in dicta.l.po.de condic.inſti.in ſuis addi.⁊ vbiqꝫ diſ-
cy.lꝫ ꝙ quando diũm deducitur incidenter ita ꝙ non eſt
pnunciandum de dominio ꝙ ſufficiat pbare poſſeſſionem
ita nõ.ipſe in.l.ij.C.que ſit lon.conſue.in.iiij.principali que
ſtione.⁊ idem dicit ipſe in quolibet alio iure vt in incorpora
libus vt ipſe nõ.C.qui accu.non po.l.non ignorat.C.de fid
inſtru.l.ſolemnibus.C.quando ciuil.actio.l.i.quod pſeque
re vt no.Ja.bu.in.l.i.ff.de probat.⁊ adde ꝙ nõ ſi ſerui.vẽ
dice.l.ſicuti.§.ſed ſi queraẽ ⁊ de probat.l.ante omnia ibi ta
men loquiẽ de poſſeſſione preterita non de pñti.¶ Jtẽ ad
de ꝙ nõ.in ſpec.de primo ⁊ ſo decreto.§.reſtat.v.ſed nun
quid ipſe vbi dicit ſpec.ꝙ ſufficit pbare dominium pſump
tiuum ex poſſeſſione licet quis aſtrinxerit ſe ad probatõem
dominij.⁊ adde quod nõ.cy.in.l.i.C.vbi cã ſtatus.⁊ arch.
lxix.diſt.noſſe.⁊ facit ad.l.i.de liber.cã.l.libertorum.§.fi.⁊
.C.de preſcrip.xxx.anno.l.ſi quis emptionis.§.ſed hoc ſu
per illis.ſed ibi preſumiẽ dominium potius ratione delicti
ꝙ ratione poſſeſſionis.

p **Lane**. Jn tex.debeaẽ nota expreſſum ꝙ
ceſſionarius non dicitẽ pprie credi
tor q2 nec aduerſarius eſt proprie debitor ⁊ faẽ
ad queſtionem ꝙ ſi ſtatutũ dicit ꝙ quis capia
tur ad petitionem creditoris non vendicet ſibi locũ in ceſſio
nario niſi agat ex mãdato.⁊ ideo excellĩõe iſta queſtio fuit
diſputata p Ja.bu.¶ Jn tex.ibi pri.¶ Nõ.ꝙ quis poteſt
agere pro parte nomine proprio pro parte nomine alieno ĩ
eodem libello.Jtẽ pro parte iure ſuo pro parte iure ceſſo.
vnde iſta poſſunt cumulari.quod eſt nota.Formatur autẽ
libellus ſecundum.l.qui ſtipendia.C.de procuratoribus.ſe
cundum Ja.quod eſt nota.Baldus.

c **Etere Medicamenta**
Jn tex.ibi nocẽtis.¶ Nõ.ꝙ iudex debꝫ fungi
officio boni ⁊ innocentis viri.⁊ ariſtoteles dicit
ꝙ iudex debet eſſe tanꝙ quedam iuſticia animata.Jn ver.
ſed ⁊ ſi quid Nõ.argumentum ꝙ inter predones nõ poſſꝫ
ad diuiſionem prede agi.¶ Jtem nota ꝙ argumentum hu
ius litere volunt quidã ꝙ vſur e extorte a teſtatore nõ ſint
diuidende inter heredes.ſed ſit melior conditio poſſeſſoris
quod eſt falſum.q2 fuit tranſlatum dominium ſecundũ ri3.
mal.¶ Jtem nõ argumentum ꝙ in huiuſmodi in quibus ĩ
eſt tranſlatum dñiũ reperta in hereditate non veniant ĩ pe
titione hereditatis q2 nec in diuiſorio quod tene menti.
¶ Jtem nota in hac.l.in fi.ꝙ ille qui vendit nomen debito
ris non dꝫ dare inſtrumentum originale.ſed exemplũ.⁊ vi
de.ff.de pig.ac.l.fi.in prin.

f **J que**. Nõ.ꝙ pp diſcordiam conſortiũ p
uenitur ad ſequeſtrum de in diuiſibi
li hoc dicit.

f **J heres**. Qui agit vt ſolus hẽs debꝫ cõi
care coheredi cõmodum victo
rie ⁊ facit hec lex ad nõta in.l.fi.ſi pars heredi
tatis petatur.Jn tex.heredum inſolidũ fran.ac.

i **Dem predia**. Nõ.ꝙ coheredes poſ
ſunt inter ſe diuidere
rem emphiteotam ⁊ etiam irrequiſito domino
facit quod nõ.ff.famil.herciẽ.l.familie. Baldus.

e **T poſt Rex que**. Nõ.ꝙ
ſentẽtia ĩ
telligitur ſaluo iure tertij ⁊ ex ea transfertur res
cũ ſua cauſa.i.talis qualis eſt.h.d. Bal.ꝺ pruſio

a **Lienationes**. Pendentia litis non
impedit alienationẽ
iure ⁊ de iure ad hoc allegatis vel ſic vitium liti
gioſi non pertinet ad alienationem neceſſariam
quia habet cauſam de pſo.hoc dicit facit in ratione ſui.ff.ꝺ
manumiſſ.teſta.q potuerunt ⁊.ff.de fideic.liber.l.cũ fidei
⁊.ꝺ.de petitione herẽ.l.diuus ⁊ additur quod nõtur.ꝺ.ꝺ rei

vẽn.l.ſi poſt acceptũ cum.l.ſequenti ⁊ facit.ff. de cõdic.fur.
.l.ſi ſeruus ⁊ licet vitium litigioſi impediat alienationem nõ
tamẽ impedit vſum poſſeſſionis vel quaſi vſum poſſeſſionis
vt in.l.cirographus.§.finali.de admi.tu ⁊ ideo pendente
q̃one de proprietate iure eligendi ille qui eſt in quaſi poſſeſ
ſione poteſt eligere vt nõ.ypo.extra de cõſti.c.cũ.M.fer
rarienſ.⁊ adde hic ꝙ nõ.in ſpec.de pbẽn.c.qm̃.v. xl. queri
tur.¶ Sõ nõ.in.l.ſꝫ ſi vſucapio ꝙ ſicut iudicium famil.her
ciſ.redditur inter poſſeſſores vt in.l.i.ꝺ.c.ita inter proprie
tarios nemine poſſidente vt hic ſꝫ inter poſſeſſorem ⁊ non
poſſeſſorem non redditur niſi quodam ordine ſi opponatur
vt in.l.i.ꝺ.c.⁊ idem in quodam diuiſorio vt ibi nõ.adde ꝙ
in.l.alienationes loquitur de alienatione prohibita ratione li
tis mote.quid de prohibita ratione ſeu pp defectum admi
niſtrationis ⁊ ſolue vt nõ.C.vnde vi.ſi qs ĩ tãtã ĩ.q.ꝺ pdi
go.p iſtam.l.ſꝫ ⁊ ſi vſucapio dicimus ꝙ tabellio factus mo
nachus poteſt iam inchoata inſtrumenta perficere ſed noua
prohibetur inchoata facit.l.nam ⁊ ſeruus. §. ſi vinos de ne
go.ge.⁊ vide in ſumma alberti galeoti in.ti. de fide iſtrumẽ
torum hoc dicit baldus.

f **Ed et ſi uſuſfructus**. Aliq
ſpectã
tia ad principium huius.l.vide in.l.precedenti.
¶ Nõ.ꝙ in vſuſfructu cadit diuiſio non quã
tum ad ſeperationem iuris ſed quantum ad moduꝫ vtendi
⁊ reſpectum comoditaẽ h.d.Baldus.

e **T puto Jullianus**. Jn
glo.
ſuper verbo cõicari in fi. nõ. ꝙ verba ſnĩe tra
hũtur ad improprium ſignificatum vt ſnĩa va
leat ⁊ non pereat ⁊ ad hoc allegatur iſta glo.per.cy.C.de an
na.excep.in ſuis ⁊ adde ⁊ facit.ff.de iuẽ iuẽ.l. ſꝫ ⁊ ſi poſſeſ
ſori in.§.ſꝫ ſi reꝫ.Jtem nõ.ꝙ.l.ſi alij de vſufru. lega. nõ hꝫ
locum in ſententia.Baldus.

d **Amno**. Rõne partis velatum ſic.ff.pro ſo
cio.l.merito.

b **Jis conſequenter**. Jlle qui
ſpernit ra
tionabilem proteſtationem tenetur ad intereſſe
hoc dicit

Sed an infamis. Heres dignus cohe
redi in digno eo ꝙ nõ
vendicauit neceſſe deffuncti nõ poteſt de hoc opponere nec
impedire iudicium diuiſorium motum hoc dicit ⁊ eſt ratio
quia iſte excipit de iure fiſci ꝙ ius fiſci quando hoc oppõi
tur ad cõmodum fiſci eſt publicum ſed ad cõmoduꝫ priua
ti non poteſt opponi vt hic quod eſt nõ.dignum.Et vidẽ hẽ
quod nõ.Bar.ſubtiliter.ff.de.ver.ob.l.in illa ſtip. ſi.callen.
⁊.l.hoc iuẽ vbi dicit ꝙ quando opponitur negatiua excep
de iuẽ fiſci ad cõmodum fiſci incũbit probatio actori ſed vbi
ad cõmodum priuati incũbit probatio opponenti quia vbi
cũqꝫ opponitur negatiua de iuẽ tertij ſemper opponens de
bet probare.allegat Jnno.extra de accu.c.ſuper his ꝙ eſt
notabile dignum ⁊ menti tenendum.¶ Jn tex. queſtionem
.i.diſceptationeꝫ. ¶ Jn glo.ſuper verbo non pris in fi. nõ.
ꝙ de iuẽ tertij non poteſt opponi vbi ſententia deſideratur
ad priuandum ſecus vbi lex priuat ipſo iure adde hic verũ
quando priuat pẽiſe ſecus ſi priuatõ ſtet in voluntate illius
tertij ⁊ nõ. in.l.ij.ꝺ.ſi ager vecti.Jtẽ nõ.ꝙ licet heres ſci
pius interficiat teſtatoreꝫ nonẽ perdit tamen ſucceſſionẽ ipſo
iure ſecus eſt in pẽo lucrande doẽ.per mortem quia intelli
gitur dolus excepẽaẽ.vt.ff.ſo.ma.ab hoſtibus.§.ſi vir vxo
rem vbi eſt cãus nõ.¶ Jtem nota ꝙ ar.huius glo.dicit.d.
Riꝫ.ꝙ ſpurio inſtituto non poſſunt conſanguĩ teſtatoris mo
uere queſtionem hereditatis lꝫ ſit indignus.Jtem nec ẽtiãs
mouet.ſed tantum fiſcus.vt nõ.in.l.i.de bo. vacan.li.x.
¶ Sed tu dic contrariũ ꝙ ipſo iure non tenet inſtitutio.vt
in.l.i.C.de natu.libe.⁊ ar.in.l.ſecunda.C.de ſecũdis nup.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

z.ſ.de proba.qui teſtamentum de ac.heredita.l.ſi ſeruus eius cum ſy.adde etiam hoc q̄ nō.C.de dona.inter virum z vxorem.l.ſi maritus quondam.

Celſus. Nō libellū ago vt ſoluas tertio q: mea intereſt hoc dicit.

Eum. Nō.q̄ ſicut pignus conuentionale non pōt liberare ſoluentem pro pte.ita nec pretoriū z iſte eſt caſus multum ſingularis q̄ vnus heredum ſoluen do partem ſuam non liberat pignus pretorium in aliqua, p te tene menti.q: nota eſt.

Si filia. Licet in contractu neq̄ ſit facta mentio heredis tamen habetur pro facta in ma teria tranſitoria ad heredem hoc dicit iſtud principiū.z fa cit q̄ nō.per dy.ſ.ad trebel.l.ex facto.§.fi.z per cy.C.de ope.li.l.libertus libertaq̄z imo conſertur.ſ.ad heredes mu lieris ar.contra.ſ.de ver.ob.l.qui rome.§.augerius.

Si filiusfamil. Nō.q̄ ſi plures ſūt fra tres z vnus habet vxo rem q̄ debet percipere dotem datam patri pro numero fi lij.vel ſibi viuente patre hoc dicit.Sed ſi poſt mortē patris dicit.vt.ſ.pro ſocio.l.actionū.§.fi.z adde quod no.in ſpecu. de iudicijs in.iiij.parte.§.ſequitur.v.quid ſi cōtone.

Si pater. Diuiſio patris inter filios habet vi vltime voluntatis non vim ſimpli cis donationis hoc dicit.

Familie. Nota q̄ eſt mag.vniuerſalis actio fa mi.hercif.q̄ petitio hereditatis. Cum petitio hereditatis poſſit pluries intentari.ſed non actio fa mil.hercif.z ratio redditur hic in glo.per pe.l.i.C.e.ti.

Idem ſcribit. Onera que filius patris dſti natione ſuſcepit eſti.tunt ne precipiatur id q̄ nomine eo debetur.h.d.vnde ſi ex ordina tione paterna filius militauit vel doctoratꝰ eſt propterea ob ligauit ſe de cōmuni eſt ſoluendum.z pcipiendum quod eſt nō.dignum.z quotidie allegatur.Et nota q̄ iſti actus mi litares non poſſunt fieri ſine ſumptu concor.de lega.iij.his verbis.§.alumne.Et nota q̄ ſi filius alicuius nobilis d pa tris mandato acceptauit poteſtariam ciuitatis florentie que requirit magnum ſumptꝰ.q̄ ille ſumptꝰ.dz fieri de bonis cō munibus lz preterea interim moriatur loquor ego de ſump tu.z de damno q̄ ex tali exceptione naſcitꝰ.vt.ſ.pro ſocio. l.mutius.Bal.

Item pampinianus. Nota ibi iu dicis officio. z c.ar.q̄ ſi quis faciens teſtamētum pro remedio ſuorum peccatorum legat eccleſie vbi ſibi eligit ſepulturā z poſtea eligat ſepulturam ſibi qō videtur ademiſſe legatum ſ3 riz. arg.de ali.lega.in.l.alumne.§.ſcia hoc verum ſi pretextu ſe pulture ſecus ſi ſimpliciter pro remedio peccatorum ſuorū.

i **Tem labeo.** Nota in verſicu.ſed z ſi pure q̄ poſt ſententi am iudex non poteſt addicere modum quādo ſimplex pronunciauit.ſecus ſi pronunciauit ſal uo z reſeruato q̄.ſ.dixerit ſecundū glo.hic poſitam. Sed tu dic q̄ iſta reſeruatio nihil operatur in principali.ſed benē operatur in fructibus z acceſſorijs puta in expenſis vt no ta in.l.termināto.C.de fru.z li.expēſis. Et eſt ratio quia ſuper principali non poteſt ferri incerta ſententia ſed ſuper acceſſorijs ſic.Et adde quod nō dy.ſ.de ver.ob.triticū z cy.C.de inſti.z ſubſti.l.ſi teſtamentum.z Bul.l.prima.C. ſi de mo.po.Sed quid dices d illa clauſula ſaluo z reſerua to q̄ ſi ſnīa eſſet z c.contra l.vel preter formam ſtatutorū quod ex nunc intelligitur reducta ad debitum modum quā iudices maleficiorum addiciunt in finibus ſententiarū verū iſta clauſula aliquid operatur z videtur q̄ ſic per gl.hic po ſitam.ſed.d.Iaco.de bel.diſputauit contrarium vt ipſe pōit in.l.ſi pacto quo penam in ſuis additꝰ.C.de pactꝰ.non ob. iſta glo.q: debet intelligi circa non deciſa.ſed obmiſſa.ſ3 cir ca ea que ſunt ſpecialiter declarata non valet reſeruatio.q: eſſet ſibi contrarius.z contrarie ſnīe ſuper codez non valēt ſed prima preualet de iure.vt in.l.i.C.quando prouo.non eſt neceſſe ſecundum cum quod eſt menti tenēdum.¶ Pre terea illa clauſula continet incertā quantitatem ergo non va let ſm Iaco.predictum.

b **Eredes.** Nō.q̄ iudicium diuiſorium habet locum pro diuiſione fidē da ſi pro diuiſione facta ipſo iure vel ipſo facto

De pluribus. Nō.hic z in.§.ſe.q̄ i codez libello poſſūt cumulari plures actiones numero eiuſdem generis z forme fact. ſ.de act. emptꝰ.l.non eſt nouum.

Quod pro emptione. Titulus ſin gularis exclu dit iudicium famil.hercif.ſicut excludit petitionē hereditatꝰ. z eſt nota.

i **Dem iuris.** Nō.verbum ſub pena z dic vt nota ſupra de pa ctis reſpectu.§.ſi pro.

Si vnus. Ea que non poſſunt pro parte expe diri veniunt in iudicio diuiſorio ſecus in hijs que poſſunt expediri pro parte.h.d.

Non tantum. Nō.q̄ in rebus proprijs z cōibus quis ē minus aſtrictꝰ quā in alienis hoc dicit.

ſ **I filius.** Nō.q̄ ſolutum vel ſoluendū pro condenatione patris debet detrahi.de cōi portōe oīum fratrum.

i **N hoc iudicio.** Sententia nō pōt pro parte valere z pro parte non valere z tam inſtantia quam ſen tentia cenſentur eſſe indiuidua ad hoc allegatur virtum idem ſit in cā appellationis q̄ in prima q̄ reputetur indiuidua per Inno.de appel.c.dilecti dic q̄ appellatio ñ mutat naturam cāe.¶ Nō.q̄ ſententia non poteſt pro pte valere z pro parte non valere hoc verū in eo.c.vel gnera ſecus ſuper capitulis ſeperatis vt.ſ.e.l.quedam mulier z .ſ.de iur e par.cornelia pia.z ar.ō.de mino.l.etiam.§.i.

ſ **I pignori.** Res pignorata deffuncti venit i diuiſorio per modū adiudicationis z ille cui hoc ius pignoris adiu dicatur coheredi in parte debiti cōdemnatur nec eidem de idemnitate cauetur ſicut nec priori offerenti i ypo thecaria.z per illam adiudicationē conſequitur ius excipi endi.z agendi contra debitorem z eſt potior q̄ ſi a cohere de emiſſet.q: totum q̄ pro illicitatione pſtitit petit.niſi qua tenus exceſſiſſet modum in licitando.h.d.hec.l.quia nimis breuis ideo obſcura.¶ In tex.ibi ſi pignori proprie dicitꝰ pignus in re mobili z res mobilis non recipit cōmodam di uiſionem.vt.l.pomponius ſi ex equis.ō.de rei ven. ¶ In tex.adiudicabitur.ſ.totum pignus.¶ In tex.ibi pro parte .ſ.hereditaria coheredis.¶ In tex.ibi dederit.z eſt ratio. quia iſta cautio non eſt neceſſaria cum tutus ſit per excep tionem.z actionem contra debitorem.Item eſt alia ratio a ſimili vt ſubicit q: contra.¶ In tex.oblata ſit a tertio poſſeſ ſore offerente vt.ſ.qui.mo.pignus vel ypo.ſol.l.paulus.§. pignoris.¶ In tex.ibi vt z is ſupra dixi d adiudicatis nūc ponit de iure queſito p adiudicationē z de effectu eius naz queritur excepꝰ contra debitorem.¶ Item actō ad ſolidū debitum ſi pignus offeratur vt in.v.contra quoq̄z.¶ In tex.ibi dominum.i.debitorez.In tex.ibi audiendus eſt agē do perſonali pro parte ex parte ſua pro parte ex parte co heredis in cuius ius ſucceſſit. Item agendo ypothecaria ſi cecidit a poſſeſſione Et ex hoc collige argumentū q̄ ceſſa emphiteotica vꝰ ceſſa perſonalis ſ3 glo. ſ3 certe adiudicatō non magis reſpicit ceſſionem ypothecarie quam perſonalis z iō habet vim ceſſionis eque pīter z principaliter i vtraq̄z

ſecundum Jo.¶ In tex.alteram partem iur̄ pignor̄.quia
ſuper iuriſdictione vendentis videtur contractum. vt.j.de
contrahen.emp.l.qui tabernas.¶ In tex.creditori. vnus
ex heredibus.¶ In tex.emerit.ſ.a coherede.¶ In tex.ibi
voluntaria.⁊ ideo plus iuris affert adiudicatio ꝙ emptio.
nam rōne adiudicationis petit creditor intereſſe.ſed ratiōe
emptionis non petit niſi purum debitum principale ſecūdū
azo.Et facit iſta littera ad queſtionē de monte florentie.vt
neceſſario mutuantes poſſit recipere prouiſionē.ſed non de
voluntate ad commerciū accedentes.¶ In tex.ibi animo
ſe.i.affectuoſe.quia non eſt habēda ratio affectionis in pre
iudicium tertij.¶ In tex.ſed huius rei.i.licitationis nō ani
moſe.¶ In tex.ibi per procuratorem. ¶ Nō.ꝙ creditor
equiparatur procuratori debitoris non tamen ꝑ omnia.vt i
fra de pigno.act.ellegāter.§.ſi vendiderit per Bul.in glo.
ſup verbo contra ibi forte non eſt idem ꝓſupponit.ergo gl.
ꝙ valeat ceſſio ypothecarie ſine ꝑſonali. Sed dy.nota con
trarium.j.de fideicom.l.fideiuſſor obligari dic de hoc. vt
nō.C.de pigno.l.vſucapio.⁊.j.de pigno.l.i.§.cum ꝓdium
⁊ in ſpe.de ceſſiō.act.§.i.ver.quid ſi ceſſi.cum ypotheca
ria poſſit per ſe moueri ſine ꝑſonali ñ video quare nō poſſit
cedi.quia conſideratur ex perſona cedētis in cuius perſona
fundatur.vt.C.de procur.qui ſtipēdia vnde factor ꝙ a ꝓn
cipio non poſſit naſci perſonalis vna.⁊ ypotheca alteri.q: il
la ypotheca non haberet fundamentum cui inhereret.⁊ ſic vi
detur ad.l.fideiuſſor obligari.⁊ ſic facit.l.fi.C.de here.vē.
¶ Preterea non magis inheret ypotheca principali ꝙ actō
obligationi.⁊ tamen ceditur actio ſine obligatione inſepera
bili.vt.j.pro ſocio ea nō.

f Vndus mihi. Licet certa bōa ve
niunt indiuiſo tamen iura ſepulchrorum non diuiduntur nec cū
vniuerſitate adiudicātur inuitis cōſortibus.Eſt
argumētum ꝙ lꝫ alicui adiudicetur caſtrum tñ poſſit reſer
uari ius patronatus eccleſie ibi ſi te priori domino facit.j.d
contrahen.emp.l.modicis.Bal.

f Iſeruus. Si vnus ex heredibus habꝫ
pignus obligatum agit con
tra heredem ēt re ꝑempta.h.d.

q Ve pater. Quod pater inter liberos
nō diuiſit cōmune eſt om
nium libertorum ſit ꝓlegatum vel acceſſorium
eiꝰ rei vel rei adiudicate hoc dicit ⁊ hoc vltimū
ē nō.⁊ facit.j.locati.l.ſed addes.§.ſi quis mulierē. ¶ Nō
ꝙ ſi pater prelegat vni filiorum vacas intelligitur ēt vitulū
prelegare hoc dicit.

f I paterfamil. Prelegatum eſt de
cōmuni heredum.h.d.

f Erno. Deficiente adiudicatione deficit
id quod propterea veniebat pre
ſtandum.Bal.

p Omponius. Ex cā dotiſ poteſt pa
ter in filiā transferre
proprietatem ⁊ poſſeſſionem nec dꝫ ex teſtamē
to conferri.h.d.⁊ quotid.e allegatur. ¶ Nō.
ꝙ lꝫ contractus inter patrē ⁊ filiam ratiōe dotis facit.l.pac
tum.C.de pact.conuē.

c Vm putarem. Snīa lata inter pu
tatiuos hr̄des va
let.⁊ impedit receptionē ſoluti lꝫ diuiſio facta
non ꝑ ſnīam retractatur ratiōe erroris.hoc di
cit.⁊ nō gl.Et nota.l.ꝙ error non viciat proceſſum ⁊ ſnīaꝫ
ex eo latam.¶ Item nō.ꝙ vꝫ ſnīa dummodo lata ſit ſuper
petitione lꝫ fuerit erratum in petēdo. ¶ Nota ꝙ ſufficit d
facto actum vel de facto exceptum ad hoc valeat pronūcia
tio tene menti.Baldus.

q Vi familie. Petēs diuiſionē heredi
tatis non intelligit fa-

ri aduerſarium coherede hoc dicit glo.intelligit hanc.l.in er
rante.vel ante litem ctm emēdato libello alias deberet ſta
ri verbis libelli contra agētem.vt.C.de libera.cā. cum pre
cum.m dic ad hoc vt nō.per cy.C.de proba.l.exceptionē
in.q.fa.⁊ per B.C.de inſti.⁊ ſubſti.l.fa alibi vero dicitur
ꝙ deſiderium apud acta publicatum corrigi non poteſt. vt
nō.C.de cōmuni agr.deſer.l.i.li.xj.immo.l.rura.⁊ vide ꝙ
nō Jo.in.c.apud.xxxij.q.i.vide bar.in.l.ticia in prin.de le
ga.ſecundo ⁊ hic plene per eundem bar.⁊ vide Bartolū in
aūt.ad hoc.C.de fide inſtru.ſcꝫ.in ti.plus valere quod agi
tur.⁊ de glo.iſta per Bartolum in.l.ij.C.de errore aduoca
to hoc dicit.Baldus.

l Titius ⁊ ticia. Iſta lex allegat̄ qđ minores
poſſunt inter ſe diuidere ꝓdia qꝰ
ad culturam ⁊ redditus licet non quod ad pro
prietatem ⁊ ſi fuit equalitas ſeruata debeat eſſe
diuiſio firma.Et dominus lambertus de ramponibus per
hanc.l.determinauit diſputando ꝙ minor poterat ꝓuocare
ad diuiſionem fructuum quod eſt notandum ⁊ adde quod
dixi pro ſorō ſi cōuenitur.Iſta lex facit ad qōnem de labo
ratore qui re exiſtente in cotrauerſia recipit partem ſuam
tñ ꝙ quicūqꝫ vincat poſtea recipiat aliā partem ne poſſit
ei aliquid dīc.

c Ex parte heres. Cōe negotium
cōibus expenſis
eſt agendum ⁊ non admittitur quis ad victorie
cōmodum niſi reffundat expenſas. Cū pro pre
ſua tangentes facit.ꝺ.finiū regun.l.iiij.§.i.⁊.C.de bo.auc.
iudi.poſſ.l.i.§.vt autem. ¶ Iſta.l.eſt ar.ꝙ ſi ego induxi te
ſtem pro me ⁊ feci eum venire de longinqs partibus meis
ſumptibus ⁊ tu poſtea velles vti pro te ꝙ debeas cōtribue
re ad expenſas.Certe ymo.l.facit in oppoſitum cum expe
derim tñ cōtemplatione mea ⁊ non tua.⁊ ideo non teneris
ad expenſas retꝰ facit.vſqꝫ ad tempus tue productōnis vt
.C.de teſti.l.ſi qs teſtibus ⁊.l.quoniam liberi ⁊ hec eſt ve
ritas ⁊ tene menti.Baldus.

l Nteſtato. Pater qui cōtēplatōne do
tis relinquit minorem partē
filie quam filio uidetur eam liberare a dotis col
latione hoc dicit ⁊ eſt notandum.¶ Nō.ꝙ taci
ta voluntas patris facit ꝙ filia non tenetur cōferre etiam
ab inteſtato dotem ſibi datam a patre adde quod nō.ꝺ.e.l.
pompo.filadelphus.baldus.

f Erno. Nō.ꝙ vnꝰs ex heredibus cohere
di qui nutriebat ſeruū preſtitit ſuā
partem alimentorum ⁊ coheres illam impendit
licet ꝓſtare non debuerit iure obligationis tamē
ex quo coheres tanquam quidam executor erogauit vbi
poteſt repetere a coherede vnde nō.pro executoribus.quia
ex quo ſunt executi de voluntate heredis non poteſt eis op
poni ꝙ non fecerunt debitā executionē.ſecus ſi non eſſent
executi vt hic a contrario ſenſu.⁊ de leg.ij.l.lutius. Bal.

f Ilius. Nō.ꝙ debit̄.⁊ expenſis que fcē
vnus fratrum non venit ſoluēdū
vel ſoluenda de cōmuni patrimonio.lꝫ poſſide
ant bona paterna pro indiuiſo niſi eſſent ſocij ge
nerales ēt ſi pater pro altero filio tantundē vel plus impen-
derit.q: non dꝫ fieri iſta conpenſatio.ergo nō. ex hoc.§.ꝙ
lꝫ viuente patre vnus filiorum ſtuduerit expēſis.patris vel
fuerit doctoratus paternis expenſis tamen ſi patre mortuo
aliusꝰ frater vult ſtudere vel doctorari hoc faciat d ſue ſua
non d cōmuni facit.j.l.que pater.h.d.

p Ater duos. Sublato principali tolli
tur acceſſorium.h.d. nō
ꝙ ꝓlegatum defficiens in principali defficit etiā
in acceſſorio facit.l.iiij.de fundo inſtruc.nō ēt d
dictione tñ ꝙ coniungitur acceſſorie.Bal.

p **Uter inter**. Nõ. ꝙ ſi pater vult ꝙ vnuſquiſ. ſz filius ſoluat debita ipſius filij tam facta ꝙ̄ fienda ꝙ̄ ẽt in debito ꝙ poſtea fit per auctoritatem vendicat ſibi locum iſta diſpoſitio. ⁊ ſi pro tali debito obligatur res prelegata non dz. lui de cõmuni nec obſtat. ſ. e. l. rem pignori. q2 iſtud eſt ꝓpter naturã ypothecarie que ſequitur naturã ↄ̄ biti principalis. Item nõ. hunc. §. in arg. ad illã clauſulam ſi non valet vel valebit iure teſtamẽti. contra ex quo ſunt verba futuri temporis non eſt dubium ꝙ comprehendunt omne tẽpus futurum vt in ſolutione nouiſſima. h. d. Bal.

q **Uedam mulier**. Appellatio ſi firmat ſñiam contra nullitatem in cã appellationis incidenter venit cã nullitatis ſimul poteſt a ſñia appellari. ⁊ nulla dici. ⁊ deſerta appellatione cã nullitatis non videt̃ deſerta. ⁊ ſñia nulla non poteſt iuſtificari. Item poteſt ſñia ſuper vno capitulo valere ſuper alio nulla eẽ hec omnia dicit. l. ſingularis. ⁊ aurea. ⁊ concor. ĵ. de iure patro. l. carnelia pia. Et quotidie allegatur. ⁊ tene eam mẽti. ¶ In tex. ſibi conſenſiſſe. ⁊ ſic non fuit iſta proſecuta appellatio facta. ⁊ in tex. preſtationi ſupple ⁊ diuiſioni bonorum. ¶ Nõ. ꝙ per iudicem appellationis poteſt declarari ſententia in parte aliqua ⁊ in parte nulla. ⁊ poteſt hic fieri etiam appellat. deſerta quod eſt nõ. Et examina hunc paſſum ⁊ nõ. In no. extra de ap. ſepe. ⁊ archid. viij. q. iij. ꝙ autem in fi. videte tamen q2 hic erat ſententia nulla ꝓ errorem iur̃ expreſſuz in ea vnde impoſſibile eſt ꝙ ↄfirmetur quia eſt inepta. Sz vbi ſententia eſſet nulla ꝓ latentem defectum tunc eẽt magna queſtio vtrum videatur deſerta cã nullitatis ⁊ ẽt deſerta cauſa appellationis ⁊ adde quod nõ. de ap. ſi expreſſum facit de execu. tu. qui teſtamẽto nõ. etiam hic ꝙ ius patronatus eſt indiuiſibile ⁊ vide in ſpec. §. quoniam. v. xxxiij. ⁊ v. ſi. ſequenti. ¶ Nõ. ꝙ non expedit appellanti dicere ſñiam nullam. q2 tacite hoc ineſt ex natura appellationis. vt hic. ⁊ nõ. in. l. i. C. quãdo prouocare non eſt neceſſe. Et ex hoc reprobat oldra. dominum dy. in. l. cum filijs. §. varijs de leg. ſecundo. Baldus.

r **Ilegatum**. Debitum ab vno ex heredibus poteſt prelegari. hoc dicit. Baldus.

a **Rbiter**. Licet maior pars heredum diſſentiat vnus ſolus ad diuiſionẽ prouocat. ⁊ vide quod nõ. de auc. tu. inter pupillos. Baldus.

i **Ater coheredes**. In iudicio ↄmuni diuidũdo requiruntur magis exacte probatiões dominij vel quaſi ꝙ̄ in iudicio famil. hercis. h. dicit. ⁊ facit. ĵ. ti. ſ. cõmuni diuidundo. §. inter predones tene menti prin. ex iſto principio ſubcubuit in quadam cauſa. d. Iohã. calderi. Baldus.

q **Ui familie**. In tex. ibi intẽdere quãtas actiones. ¶ In tex. ire inquãtum rei hoc. d.

Si familie. Pretor dz mereri ſuaz adiudicatõnem.

· **Quod ex facto**. Quod heres ſentit ex ſuo facto ſibi imputari debet hoc dicit. Baldus.

Uſufructu. In tex. poteſt ſoluens a coherede nõ. ꝙ ſi teſtator legat vxori vſumfructum donec ſibi ſatiſfactum fuerit de dote ꝙ mod⁹ faciendi. deſtruere vſumfructum eſt ꝙ dos ſoluatur ꝙ nõ. ⁊ tene menti.

Si duo. In iſto. §. ponitur exemplum in heredibus iuſſis facere depingi ſtatuam beate virginis Marie.

r **I quod**. Titulus ſingularis excludit iudicium famil. hercis.

r **I maritus**. Mortuo patre filius dz percipere dotem vxoris. ſue que cum loquitur ſicut matrimoniuz ſicut liberi ⁊ ſicut ruelle legiptime. h. d. Iſta nãqz nõ deſiderant additionem hereditatis hereditaris ⁊ h9 quotidie allegat̃ ⁊ tene mẽti v ſic ea que non deſiderant additõnẽ nõ ſuſpenduntur lz inſtitutio ſit condictionalis. Baldus.

i **N iudicio**. Nõ. ꝙ pẽdente diuiſorio inter coheredes poteſt agi contra tertium iniuriantem vel furantem. ⁊ ſi iſtud iudicium fuit eſt motum primo pendente lz res adiudicetur vni non trãſfertur inſtantia nec poteſt actio cedi. q2 litigioſa. ſed ſi nondum erat lis mota cederet̃. ⁊ hoc dicit vel ſic ꝙ etiam actio poſſet cedi. quia ẽ ceſſio neceſſaria nec littera dicit contrarium ſecundum glo. ⁊ nõ. ꝙ expenſe iſtius iudicij pertinent ad illuz ad quẽ pertinent finale commodum vt littera dicit. ⁊ adde ꝙ nõ. Iac. de are. de dam. infec. l. inter quos.

r **I familie**. Nõ. hic caſum in quo plures cõpelluntur facere vnum procuratorẽ plures actores non coguntur facere vnum procuratorem ſed plures rei ſicut in. l. iam tamẽ. §. pe. iudi ſolu. ¶ Quid ergo ſi ſunt ſimul actores ⁊ rei in duplicibus iudicijs. tex. dicit iſte ꝙ cõpelluntur ad vnum procuratorem ꝙ eſt nõ. ⁊ ꝓdicta ſunt intelligenda in cãis ſingulorum. Sz in cãis vniuerſitat̃. cogitur vniuerſitas cõſtituere procuratorem vt habilius litigetur vt nõ. Ia. de are. in. l. iij. de fideiuſ. li. baldus.

q **Ui erat**. Qui vendit rem iuſſu iudicis non cogitur promittere duplam penam lz ſi per errorez promiſſerit obligatur cũ effectu lz recuperat pro parte a coherede cum quo eſt negotium cõe hoc dicit in corpore iur̃ non examinatur melius quam hic vtrum erronica promiſſio effectualiter cõmittatur nec ne. ¶ Nõ. hic dr̃iam inter adminiſtratorem neceſſarium ⁊ voluntariuz cõtrahentem. ¶ Item nõ. hic ꝙ qs poteſt eſſe executor in re que pertinet ad eũ ipe. ¶ Itẽ nõ. ĩ iſta. l. cõcor. ꝙ pro executionibus relictoꝝ ad pias cãs executor poſſit vendere bona añ additam hereditatez ⁊ idẽ in herede quia non deſiderant hereditatis additionem ſic nec expenſ. funeris. ¶ Item nõ. ꝙ ſtip⁹ erronica cõmitit̃ ⁊ eſt ratio quia reſpectu recipientis ſeu ſtippullantis erat ex iuſta cã. ¶ Itez nõ. de famil. her. iudicio directo ⁊ vtili. ¶ Item. nõ. ꝙ licet merus executor ſi obligat tñ ſi ſe obligat etiam errãs in iure tñr effectualr̃ ⁊ idem in tutore. bal.

q **Ue pateretur**. Expenſam ſtudij factam per patrẽ filius non tenetur cõputare in ſua portõe vel in ſua legiptima hoc dicit ⁊ eſt nõ. ⁊ adde quod nõ. in. l. quinta. C. ad macedo. Bal.

r **Undus ſi ego**. Agens petitione hereditatis poteſt recõueniri iudicio famil. hercis. hoc dicit. Bal.

m **Enius arbiter**. Nõ. ꝙ quando iudex facit cõpenſationem de qua non eſt. except̃. ⁊ ſi videt hinc de deberi poteſt dare ſe cõdemnare ſolum ĩ ſuperfluo admiſſa cõpenſatione hincinde vſqz ad cõcurrentem quantitatem quod nõ. ¶ Item nõ. ꝙ iſta verba alterum alteri ſignificant hincinde hoc dicit. Bal.

p **Ecuniam**. Patri adiectõ ad ſolutionẽ queritur actio hoc dicit Bal.

e **X hereditate**. In reciprocis ſi deficit iudicium ex vna parte neceſſario defficit ex altera. Baldus.

a **Arbitro**. Lis mota non impedit qn partes poſſint inuicem concordari hoc dicit. ¶ No. ꝙ iuriſ cõſulatus laudat cõcordiam inter fratres ⁊ dicit ꝙ ex quo partes ſunt in cõcordia iudex non dȝ amodo laborare vnde eſt hic expſſum ꝙ lȝ ſtatutum mandet arbitro ꝙ decidat litem. j. meſe ſi partes interim ſunt in cõcordia non expedit ꝙ laudetur. quia non poteſt laudari ⁊ ideo ſtatiȝ arbiter eſt extra penã ſtatuti vt hic in. ꝟ. iurgio gempto. Baldus.

Communi diuidundo rubrica.

f **Si quis putans**. Error nõ ipedit hoc iudicium ⁊ cõmunione ceſſante reddiť ad pſonales preſtationes hoc dicit.

Si fundus. No. ꝙ iudicium cõmuni diuidundo exercitum cum debitore non mutat ius creditoris ⁊ eſt rõ. quia ius creditoris eſt ius reale vt concor. j. de vſu fru. le. l. is qui. h. d.

i **Idem iullianus**. No. ꝙ creditor hiis rem obligatã non poteſt a debitore prouocari ad diuiſionem. h. d. Op. ⁊ fuit ꝺ facto in duobus fratribus quorum vnus prouocabat alium ad diuiſionẽ. ⁊ fuit repulſus eo ꝙ erat debitor conuenti ſub ypotheca bonoꝝ ⁊ fuit inter filios lauarij ſucij. Baldus.

c **Communi diuidundo**. Nota duo primo ꝙ predium emphiteoticariũ non dȝ diuidi iter heredes inuito domino argumento huius littere dicit vt ſupra de tranſac. in. l. cuȝ hij. §. ſi vni in. ꝟ. ſed ſi pluribus. ⁊ quod ibi nota per gl. ¶ Secũdo no. hic ꝙ cenſus ſeu canon pro parte ſolui nõ dȝ. ⁊ ideo notabiliter determinat hic glo. ꝙ ſi ex pluribus heredibus vnius emphiteote alter ſoluat ſuam ptem canonis alter non ſoluat ꝙ tota res reuertatur ad eccleſiam a qua pretendiť iſta emphiteoſis. quia iſtud. ſ. reuerti ad eccleſiam eſt quedã pena ⁊ pena committitur inſolidum ex quacunqȝ parte non ſoluta preſertim pena legalis. Item qꝛ iſta pena addicitur dationi vbi committitur inſoliduȝ ex ceſſatione vnius vt. ſ. familie herci. l. heredes. §. idem iuris. Sed quando pena ꝯuencionalis addicitur facto. tunc diſtinguitur interˢ factum diuiduum ⁊ indiuiduum. ſ. in perſona heredum. ſed i pſona ipſius debitoris non diſtinguitur. immo ſimpliciter pena in totum committiť. vt. j. de verborum ob. cadeȝ. §. Cato fallit ĩ iudicijs. vt. l. ſi fuus. §. ſi pluriuȝ ſi quis cau. ⁊ iſta eſt ſentẽtia totius illius. §. ⁊ ẽt huius glo. ¶ In glo. magna ibi ſeruetur opi. facit extra de cenſi. c. cum olim. ⁊ adde quod dixi. j. de. l. cõmiſſo poſt diem. ¶ In eadem glo. ibi vaſalli ꝙ tum ad plenam diuiſionem. ſȝ fructus bene poſſunt diuideŕ inter ſe. ar. j. e. l. §. cum de vſufructu. ⁊. ſ. famil. herci. l. luciꝰ titius. Baldus.

Qui in rem. Iudicium cõi diuidundo poteſt i tẽtari ab eo qui habet publicianã ſed non a predone qui vi poſſidet clam vel precario qꝛ non habet petitorium in iudicium a creditore qui habet pignori poteſt proponi etiam ſi non habeat veram poſſeſſionem vt miſſus ex primo decreto ab vſufructuario ⁊ poteſt intentari contra alium vſufructuaŕ non ad diuiſionem fructus ſeparabil. ſed ad diuiſionem cõmoditaŕ a colono autem a depoſitario intentari non poteſt lȝ incumbat reo hoc dicit. vſqȝ ad. §. inter eos. ¶ In iſto. §. nota glo. an poſſeſſio bonafide ſine ti. ſufficiat in hoc iudicio ⁊ determinat glo. ꝙ non quod eſt contra illos qui dicunt ex ſola poſſeſſione preſumi quem dominum in iudicijs diuiſorijs per. l. i. ſ. famil. herciſ. Nã illud non eſt verum quia licet poſſeſſor admittatur ad agendum ne repellatur per exceptionem illius ordinis de quo ibi dicit tamen i proceſſu cãe habet probare de iure ſuo ſm Jaco. bu. ibidem ⁊ ſupra ti. l. inter coheredes in principio ⁊ in. l. penul. j. e. ⁊ ideo fuit pronunciať. quidam libellus ineptus quia petebatur diuiſio ſolummodo iure poſſeſſionis ſine allegatione alicuius iuris realis. Erat enim erranȝ in formatione libelli quia non erat intentata niſi nuda poſſeſſio ⁊ hoc fuit de facto in cauſa domini Jo. calderini. h. d. Bal.

Iullianus. In tex. ibi inquit ſi ego poteſt agi contra eum ergo multo magis excipi vt. C. de except. l. ȝ ⁊ h vult dic. iſta. Bal.

Si duo. In tex. ibi dari ſȝ ad quem fineȝ dic vt ſ. famil. herciſ. l. ſi pignori. ¶ In tex. ⁊ poſſit nota ꝙ ſuperueniente iuŕ directo ceſſat ius vtile. Bal.

Neque colonus. In tex ibi poſſideat. i. detineat ⁊c. Bal. ꝺ peruſio

f **Si debitor**. Nota quod debitor debȝ habere ratum proceſſum creditoris. Item emptor proceſſum venditoris ante traditionẽm. ¶ Sed econtra creditor ypothecarius non tenetur habere ratum proceſſum debitoris. vt. ſ. e. l. ſi quis putãs. §. ſi fundus. ⁊. j. de pigno. ſi ſuperatꝰ tene menti hec verba. ⁊ uide circa hunc. §. quod dixi huma de in. l. iul. §. idem celſus de act. empti. vbi remiſſ. ⁊c. ad dominum cy.

i **Item quamuis**. Nota aliud pp neceſſitateȝ tollerari ſicut. j. de ma. ⁊c. qui potuerunt. ⁊ de fidei cõmiſ. lib. l. cum fideicom.

i **Ab hoc**. Impendia i ver. ſed hic. ¶ Nõ ꝙ ſingularis ſucceſſor hȝ retentionem propter expenſas facit ab actore quod tene menti. In ver. diuerſum nota in iſto ver. qui p. §. allegatur ꝙ diſ ia eſt verum impendẽs neminem obligare intendit ⁊ tunc habet ſolam retentionem an intendat aliquẽ obligare. ſed labitur iſ perſona. ⁊ tunc habet etiam actioneȝ ſic. j. e. l. antepe. ⁊ facit. j. de condictio. indebiti ſi in area ⁊ quottidie allegatur. ⁊ tene menti. Et ex predictis nota ꝙ exceptio non deſiderat obligationem aliquam. ſed ſolam equitatem. ſecus in actione in. ꝟ. actum. ¶ In tex. ibi mihi. non ergo tranſit actio in ſingularem ſucceſſorẽ lȝ tranſeat exceptio. Baldus de peruſio.

u **Et fundus**. Fatuuſ eſt iudex qui egreditur formam petitionis ⁊ qui pronunciat de eo ꝙ non eſt actuȝ hoc dicit. ¶ Nõ. ꝙ iudex non debet egredi formam petitionis immo verbum ſniẽ debet adaptari ad formã petitionis vt nota azo. in ſumma de ac. tu. ⁊. j. ꝺ ſuſpec. tuto. l. i. ⁊ ibi per Ja. de are. ⁊ ſic non dȝ egredi materiã vel pronunciare de re de qua non eſt actuȝ vt hic facit. ff. de fideicom. l. ſi. de hoc nõ. j. ſi certũ pe. l. vnum. ⁊ per hanc. l. dicit Gui. de ſuȝ. ꝙ lȝ in ſummarijs non ſit neceſſarius libellus in ſcriptꝭ. tamen iſta petitio verbalis debet reddigi in actis ad hoc vt poſſit iudex ſe in ſniã conformare cum petitione per hanc. l. de hoc nõ. in clemẽ. ſepe in glo. expedit ergo de ver. ſigni. ¶ Extra quero verum iudex poſſet pronunciare pro reo nil petente ſo. vt nõ cy. in. l. i. C. vti poſſi. in. viij. q. ⁊ facit ad hãc. l. ꝺ. ſi ps hereditatis petatur. l. non poſſumus.

a **Arbor**. In tex. ibi dominij dic vt in. l. prima pro ſocio. Iſta. l. eſt ar. ad maleficium quod committitur in confinio ꝙ debeat conſiderari in cuius pte ſeu territorio ſit cõmiſſum. ⁊ ſi reperiatur homo mortuus pſtratus ita ꝙ tãgat de vtroqȝ confinio vtrobiqȝ poteſt procedi ar. huius. l. item ẽt ratione dubitationis ar. ſupra de condi. indebi. ſi qs ex aliena. ⁊ quod nõ. per dy. in. l. fine contra de libe. agno. ⁊ adde ad hanc legem quod nõ. Innocentius de proch. Bal. de peruſio.

De veſtibulo. No. φ porte per quas habe tur ingreſſus ad plures di verſas domos diuerſorum non veniunt in diuiſorio .nec vt diuidātur nec vt licitentur vbi congrue licitatio non poteſt fieri pro huius ergo additionibus non datur iudicium com muni diuidundo.

Si per eundem. Pro ſeruitute predia li non competit iudici um famil.herci.diuiſorum.h.d.

f **Is cum quo**. No. φ ſi iudex pp ter contumaciam vel maleficiū vnius conſortis fecit vaſtum in domo vel predio communi φ hoc recuperatur a culpabili ad idem infra de li.cā igitur ꝛ iſta lex innuit φ propter contumaciā poteſt fieri guaſtum.ꝛ deſtrui tam do mus φ̄ vinee vel arboris.¶ Sed querit hoc.vtrum iſtō de iur̄ ſit verum.ſi duo erant conſortes.ꝛ vnus cōmiſit ma leficium an turris communis deſtruatur dicit B. de ſuz.φ non ſed extimatur quātum valz ps delinquētis.ꝛ ſi ille qui delinquit vult illam ptem dare fiſco remanebit ſibi turris ī tegra nec fiet guaſtum φ ſi res eſſz que reciperz commodā diuiſionem tunc fieret diuiſio ſecundum eum .ꝛ vide hic φ nō dy.de le.i.l.poteſt hēs.ꝛ facit ad hanc.l.i.de periculo.ꝛ cōmo.rei ven.l.lectos facit iſta.l.contra bānitos ex cōtuma cia vt poſſent pati guaſtum ac ſi eſſent conuicti d maleficio hoc dicit.Bal.

t **Si conuenerit**. In.v. eadē queſtio vide φ nō.j.d vſu fru.lega.in fructu.h.d.

t **Communis. Cuz agere**. Titulus de alienatione iudicij hz locum ē in iu dicijs diuiſorijs.Bal.

f **Sabinus**. Ante factum melior ē condic tio prohibētis hoc dicit. Sed poſt factum non poteſt ſocius propria auctorita te demoliri nec conſequitur hoc per iudicē ſine accomodauerit paciētiam ſiue conſenſum.ſecus ſi neutrum vna tñ differētia eſt inter paciētiam nudaz.ꝛ conſenſum.q2 primo cāu poteſt agi de intereſſe.ſecundo non.quia qui cō ſentit damnum petere non poteſt.ꝛ hoc dicit. ꝛ allegat hoc .l.φ quotiēs concurrunt due virtutes paris potētie tantūz iuris hz vna ad reſiſtēdum φ̄ altera ad obtinēdum ſecundū oldra.facit.ś.de ſeruitu.ruſti.pre.l.per fundū.ꝛ.ś.co. pre dio.l.receptum.C.de auc.preſtan.l.fi.extra d maio.ꝛ obe. .c.humilis. No.regulam in fi.vnde ſi vnus vult habitare. alter penſionare prefertur volens habitare.quia non dz pro hiberi iure ſuo.vt.j.de re iudi.l.ſepe in fi.Bal.de peru.

Ad exhibendum. Rubrica.

i **Nam ac Siquis**. fa cit.j de publicanis ſi cum exhibuiſſet ꝛ facit ad notata extra de teſtibus.c.cum cauſaz.

Sciendū. No.hic d ſumma ria cognitōe d qua habes hic glo.ſatis nō.ꝛ magnaz ꝛ dicitur ſummaria cogni tio dupliciter.vno modo ratione ordinis quia procedit ſine ſolemnitate iudiciorum ꝛ hoc modo non loquitur hic ſed.j. de re iudi.l.a diuo.§.ſi ſuper.ſecundo modo dicitur ſumma ria cognitio reſpectu probōnum ꝛ fidei qui non requirunt probationes omni exceptiōe maiores ſed ſufficiunt preſum ptiones vel iudicia que iudicem ad ſuſpicionem inducunt. ꝛ ita intelligitur hic.ꝛ.j.e.l.theſaurus. Poteſt etiā dici ſum maria cognitio.3º modo tam ratione ordinis quam ratione modi probandi vt.j.ad carbo.l.i.§.due cauſe vnde conſide ratis φ ſicut in iudicijs eſt reperire quedaz que tendūt ad ordinationem iudicijs ꝛ quedam que tendunt ad litis deci ſionem.inter que ſunt probationes facti principalis ſic ꝛ co gnitio ſummaria quandoque dicitur reſpectu ordinis qnqz reſpectu probationum vbi do talem regulam φ vbi verbuz ſummarie profertur ſimpliciter aut agitur de modico preiu dicio ꝛ intelligitur reſpectu etiam probōnuz vt.j.e.l.theſau rus aut agitur de graui ꝛ irreparabili iudicio ꝛ tunc intelligi tur ſolum quo ad ordinem iudiciorum ꝛ non quo ad modū probandi vt in clem̄.diſpendioſam de iudicijs in clem̄. ꝛ in clem̄.ſepe de ver.ſi.eadem cōpillat.ꝛ adde quod nō.ī ſpec. d ſummaria cognitione.v.iij.adde ꝛ.v.vj.querēdū.¶ Que ro ſi hoc verbū ſummarie proferatur a ſtatuto.dicit ſpec.φ non intelligitur φ non ſufficiat ſemiplena probatio ſe iuram̄ tum ſed ſolum de ordine procedendi ꝛ ita nō.in ſpe.de offō iudi.§.fi.v.ſz hoc quoqz preterm tendūz.Tu dic in ſtatuto idem quod dixi quando profertur a iure cōi quia eadem eſt ratio in vtroqz nam vbi agitur de ver.ſigni. eodē modo ſignificant verba in ſtatutis ꝛ in iure communi ꝛ ita eſt hic. ¶ In glo.que īcipit φ fiet ibi theſaurus dicit ibi. ¶ In ea dem glo.§.ſi ea vide φ ibi nō.de modo probandi.¶ In.e. ibi.§.fi.ſuper illa eſt ſummaria quo ad proceſſuz ꝛ quo ad modum probandi q2 nō derogat ordinarie cognitioni ꝛ ſic non affert preiudicium plenuz vt ibi pz.

f **Sed metum**. Intereſſe quod non eſt cau ſatum ex rationabili cauſa n dicitur intereſſe hoc dicit concor.j.e.l.penul.

p **Pomponius**. Omne intereſſe cāuz a ꝓprietate poſſeſſioñ vel quaſi affert actionem ad exhibendū h.d.bal.

i **Ibidem**. Exceptiones que requirunt al tiorem indaginem nō pnt oppo ni in cognitione ſummaria niſi ſint exceptiones rei finite.vel pares illis hoc dicit adde quod di xi in.l.nam poſtea in prin.de iureiur.ꝛ vide cy.i.l.preſcrip tione mēdaciorum.C.ſi contra ius vel vtilitātē publicam ī diſtinctione. No ex iſto titulo dicit ſpec.φ exceptio nullita tis non impedit executionem niſi probationes ſint ī promp tu in ſpēc.de libelli concep.§.nunc dicēdum.v.pen.facit qō nō.dy.de re iudi.l.iiij.§.condemnatum.Ad hoc āt ſtatuitur triduum.vt in.l.i.C.de iudicijs ſecundum archidia.qui ita nō in.q.i.in ſumma. Sed glo.in.l.is a quo tz φ iſtud modi cum tempus ſit arbitrarium facit φ notatur in ſimili ſupra de iudicijs.l.ſi debitori.¶ Quero hic quid ſi exceptiones n̄ tangunt factum.ſed tāgunt perſonam vtrum ſi requirunt al tiorem indaginē debeat repelli dicit ſpecu.φ non.nec etiam ſufficit φ ſi ſunt propoſite probentur ſemiplene vt nota in ſpec.de ſummaria cogni.ver.item quid ſi opponitur actori ꝛ vide hic Bar.j.de teſta.ſi queratur.ꝛ tene mēti.Bal.

i **Interdum**. No.φ pro carta non cō petit actio ad exhibēduz niſi domino.ꝛ eſt ſpeciale in carta ergo ſi carta non eſt mea nec facta me mandante.vel meo ꝓ curatori talis carta non debebit edi petenti de hoc nota .ś. .eo.de edeñ.quidam in prin.ter.mi hic ꝛ ibi videtur dīc φ competit actio in factum ſubſidiaria ſi mea intereſt licz neu trum predictorum interuenerit.Bal.

c **Celſus**. No cum.§.precedenti φ actio ad exhibēduz proponitur contra poſſi dentem ciuiliter vel naturaliter vel detinentem vel habētem facultatem reſtituendi poſſeſſionez vel detētationem nec enim fit executio in alio niſi quatenus eſt penes conuētum vt hic dicitur.Baldº.

i **Item celſus**. No.φ ſicut alibi non admittitur particularis ſolutio ita hic non admittitur particularis recep tio inuito reo hoc dicit.Bal.

g **Gemma**. Quando obſtaculum eſt in me dio prius dz agi ad reuocatio

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

nem obſtaculi q̄ vlterius procedatur.h.d.⁊ notetis. ¶ In tex.ibi vt excludatur.i.ſeparetur.

c **Igni· Item ſi municip·** Nō q̄ libellus poteſt dari contra communitatem ſicut contra ſingularem perſonam facit q̄ cuiuſq; vniverſis.l.i.§.quibus.⁊.l.ciuitates poſſit etiā formari libellus contra vnam parrochiam in eo q̄ reſpicit illā parrochiam tantum vt ſupra ſi fuitus vēdicetur.l.teſtatrix.§.plures.h.d.Bal.

c **I quis non·** In reo ſufficit q̄ ſit in cāu condemnationis tēpore ſnīe.ſed in actore requiritur q̄ habeat in duobus temporibus tempore litis conſ.⁊ tēpore ſnīe hoc dicit quod dic vt nō.inſti.de act.in princ.nō. ex fine huius.§.q̄ hec exceptio non intereſt tua poteſt opponi poſt lit.conſ.⁊ hoc eſt verum quando opponitur iuri.ſecus ſi opponitur ſolum perſone.⁊ ita intelligitur q̄ nō. Inno.de accuſa.ſup his tene menti hunc.§.quia nō. eſt.

c **I ad exhibendum·** Poſſeſſio ſuperuenientis heredi parit condēnationem ex inſtātia cepta cum defuncto.h.d.

i **Ulianus· Si quis·** Forma eſt que dat eſſe rei commutata forma ſubſtātiali res non dicitur eadem.ſ; diuerſa hoc dicit. ¶ Nō.q̄ lic; ſit ydemnitatis materie ſi eſt diuerſitas forme res dicitur eſſe diuerſa.q: denominatio non d; fieri a forma tanq̄ a digniori ⁊ facit.j.de pigno.act.l.ſi cōuenerit.§.ſi quis ſit. Nam digreſſio de vna forma in aliam formā dicitur rem mutare licet eadē materia perſeueret ⁊ ad hoc ſemper allegatur.

Si tibi· Premitte ad euidentiam q̄ ille cui legatur vſuſfructus pecunie d; habere proprietatem conſecutiue formaliter non tū eſt legatarius proprietatis ⁊ excedit hic vſuſfructus materiam alias naturaz ſuā ſimile.j.loca.in naue ſaupbelli.h.d.

Quantum· In.v.proinde nō.q̄ poſt lit.cōt. in actione ad exhibendam procedit vſucapio contra rei vendicationem ēt cum effectu quod eſt nō. ¶ Secundo nota q̄ poteſt quis d facto aſſumere neceſſitatem deffenſionis in actione perempta ac ſi vigeret.⁊ proinde procedatur ac ſi actio duraret q̄ eſt nota.hi. nota per glo.⁊ cy.C.de tranſac.cum mota.⁊.l.vbi pactu; ⁊ ibi videas.Baldus.

c **I optione·** Etiam ei qui non eſt ī mora labitur terminuſ.termi nus tamen ille per quem labitur tenetur ad iteresſe ⁊ nō.hanc.l.ar.contra q̄ non labatur.ſ.de minoribus.l.intra vtile.ſed ibi loquitur in temporibus iudiciorum.hic in extraiudicialibuſ quod nō.⁊ iſta.l.eſt ar.q̄ licet executor intra terminum non potuerit facere executiōe; tū poſt terminum deuoluatur ad epiſcopum q: non fit prorogatio.⁊ ſingulariter nō.hanc legem.Baldus.

c **Eo et ſi· Quod autem·** Nō.q̄ ille tenetur ad impenſas cuius gratia celebrat actus facit quod nō in.l.cū ſepe de erro.mili.ano. ¶ Secundo nō diſtinctionem quo ad cibaria vtrū alias fierent vel non.⁊ eſt argumentu; q̄ teſtis non debeat habere cibaria q̄ expenderent domi. ¶ Tertio nō aliam diſtinctionem de ſeruo q̄ aut viuebat ex artificibus. vel non.⁊ ſic eſt argumentum ad.q.pone vxor titij diuertit ab eo ⁊ habet filium maſculum dicit titius tu debes eum alere vſq; ad trienium.exinde alam ego dicit iſta vxor vel concubina amice o; me querere victum mihi ex operibus meis. ⁊ ſi oporteret eum alere oporteret me ceſſare ab opere ⁊ ñ poſſem vincere quid iuſ.litt̄ra iſta eſt argumētum q̄ pater d; eum alere hoc cāuſ ſecundum Ja.de bel.quod eſt ipſa veritas quia mater excuſatur ratione inopie.vnde onus redundat in patrem quod nō.Baldus.

Si de pluribus· Nō.caſum in quo iudicium eſt pro parte cōdemnatorium ⁊ pro parte abſolutorium hoc dicit Bal.

d **Eeo ſepius·** Nō.q̄ in actu iterabili abſolutoria lata ī primo non parit exceptionem in ſo dummodo probetur q̄ actus non preſumitur iteratus .vt in .v.item ſi ei de hoc nō.j.de iuſ iuſ.l.cum qui. §. in popularibus iſte tex.ſemper allegatur p doc.Baldus.

Si poſt· Quando res non erat eque peritura penes actorem tenetur reus etiam ſi habebat iuſtam cauſam litigandi quod eſt notandu;.

Heres· Heres in realibus iudicijs nec agit nec cōuenitur vt heres hoc dicit ⁊ per hunc.§.dixit accurſius de regio q̄ in realibus heres non habet beneficium tempore inuentarij cōficiendi quia non cōuenitur vt heres q̄ eſt nō. ¶ Item dicit Inno.per hunc tex.q̄ ſententia lata interdicto vti poſſidet.contra defunctum non tranſit ad heredem vbi ageretur ex facto defuncti vt extra de.v.ſigni.abbate ī glo.magna.v.ſ; opponas ar.contra.ſ.e.ſi ad exhiberi.⁊.j.de preſcrip.l.ij.§.fi. ¶ Et add iux̄.hunc.§.q̄ nō. Inno.de teſta.cum ex officij ⁊ q̄ nō.C.de fur.ſi abducta ⁊ ī ſpec.de loco.Nunc aliqua.ver.clxviij.⁊ facit. j.de li.le.l.aurelius.§.meuia vide.ſ.ex qui.cau.maio .l. cum miles quia per hunc.§.dicitur q̄ poſſeſſio defuncti non continuetur in herede; niſi fuerit aprehenſa.

l **Iber homo·** Pro libero homine exhibendo non cōpetit actio ad exhiberi.quia exigit peculiariū intereſſe.

t **Heſaurus·** Iſta lex allegatur q̄ ī cauſis ſummarijs probatur ī tereſſe per iuramentu; intellige ſi iudici conſiderata qualitate parte ⁊ quantitate preiudicij videatur iuramentum defferendum ⁊ ideo l; glo.dicat q̄ hoc ſit iuramentum calumnie ſecundum azo. non tamen credo q̄ ſit verum ſi eſt iuramentum probationis ⁊ veritatis q̄ deffertur cum alia ſnīe cognitione qua; iuramentum calumnie ⁊ alio tempore ⁊ tempore probationū facit q̄ nō.ſupra.e.l.iij.§.ſciendum ⁊ in ſpe.de pr.⁊ ſecūdo decreto.§.reſtat .v.qualiter probabis ⁊ nō.duo alia neceſſaria ad hoc vt ſufficiat iſtud ſacramentum.ſ.q̄ cā ſit ſummaria ⁊ modici preiudicij q̄ iſtorum deſij ſacramentum non eſt defferendum niſi iuretur adminiculo ſemiplene probationis vt.j. de iure iurā.admonendi q̄ nō.perpetuo.⁊ adde quod nō. in aut. d exhiberi.reis.§.ſi nō.⁊ per doc.in.l.ſi finita.§.ſi.nec.ob.predict.j.de exc.tu.ſcir o;.§.ſufficit quia ibi iuratur ad excuſationem.hic loquor vbi iuratur ad condemnationē. Bal.

r **I quis hominem·** Sufficit exhibere ī eadē forma licet non exhibeatur in eadem qualitate hoc dicit.Baldus.

ſ **Olutione·** Etiam creditor cui eſt ſatiſfactu; poteſt petere iſtrumentum debiti ⁊ facere ſibi cōpleri cartā a notario ad hoc allegatur. Spec.dicit q̄ tertius non poteſt opponere ſ; debitor liberatus ſit quia ſua intereſt cū ex illo inſtrumento poſſit inquietari de facto ⁊ ita fuit hic ꝯſulum per.d. Paulum ſymonem contra dominum Anibaldum in.q.quam habebat cum otone domini henrici tamen lra iſta videtur eſſe contra aperte dum dicit quam a debitore ſ; intelligas cu; cōpetenti cautella.ita vt neuter poſſit pati damnū ar.in.l.plures a pocis.C.de fide inſtru. Baldus.

a **D exhibendum.** Flō. qua mēte dicatur quid animaduerti cōuenit. Item qua mente aliquid fiat vt. ȷ. ad trebel. l. ſtatuto vt l' p Jacobū. Bal.

q **Ueſtionis.** Uide hic Ja. ⁊ ȷ. ad ſil le. ⁊ ſi certus. Bald'. ⁊c.

¶ Explicit liber decimus incipit liber vndecimus de inter rogatorijs actionibus rubrica.

In glo. rubrice ibi ꝓpoſitis incidenter ob hoc ipſum ⁊ erāt actiones quaſi mercenarie vnde erat reperire actionē mercenariam ⁊ actionem nobilem. Actio mercenaria erat que alteri deſeruiebat. Nobilis que principale negotium continebat hodie nō. ob hoc ipſum. i. vt fiant interrogationes ſi proponitur actio mercenaria ſʒ proponitur officiuʒ iudicis quod quidam dicunt ꝙ non proprie dicitur mercenarium cuʒ actio principalis nōdum ſit reſtituta ⁊ dicunt ꝙ officiū mercenarium eſt proprie ꝙ deſeruit poſt lit̄. cōſ. ſʒ ante litē cont̄. non proprie dicitur mercenarium. ſed miſericorditer implorat Ja. bu. ⁊ hoc ſenſit glo. Sed alij doc. tenent ꝙ officium mercenarium ſit proprie ante lit. con. ſicut poſt vt pa tet. ſ. de procu. l. ſi reus paratus. Sed ante lit. cont. deſeruit circa emergētia poſt lit̄. cont. circa incidētia. ⁊ circa abſolutionem vt ſupra de procur. l. ſi reus paratus ⁊ ꝺ edili. edic. l. ediles. ꝟ. item ſciēd. ⁊ de damno infecto. l. ſi quis miſſum. ꝟ. iudex cum ſy. ⁊ hoc tʒ cy. ſecundum. S. in. l. i. de iur. o. iu di. ¶ In eadem glo. ibi ſit dandus ſuper interrogat̄. peten da. ¶ In eadem glo. ibi miſericorditer in hoc eſt ius. q: vbi officium iudicis miſericorditer imploratur principaliter ꝓpter aliud. ⁊ non propter ſe ibi non eſt neceſſarius libellus. ⁊ hec eſt ſnīa nota illius glo. ꝙ declarat Gu. de officio proconſul. nequicꝗ. ꝟ. vbi decretum facit ꝙ nō. in auc. decrēte. ⁊ ſe. ꝟ. pe. in fine magne glo. Si autem officio iudicis peter̄ ꝺatio vel factum principale. ⁊ eſſʒ cā ꝺ ſui natura ordinaria tunc bene requireretur libellus niſi vbi concluderetur non contra certam pſonā ſed ad remotionem cuiuſdā obſtaculi. vt. ȷ. de auc. tu. ꝓſſendēde. ⁊ nō per cy. C. ſi vt ſe ab hēdi. abſti. aūt. ſi omnes cum ſimilibus. Bal.

t **Otiens.** In actōne pſonali dirigē da contra aliquem tanꝗ coherēdē reus interrogatur an ſit herēs ⁊ ex qua pte non iure actionis vt olim vt ꝺ hoc fiat iudicium ſeperatum ſed ad prepa rationem iudicij principalis per officium iudicis hoc dicit. In tex. inſtruitur. i. inſtituenda dicitur ſecundum glo. hic. ⁊ ȷ. e. l. de etate qui ex quadrante. Sed an ſit neceſſe ꝙ libelli oblatio precedat hāc interrogationē glo. ſenſit hic ꝙ non. q: non poſſʒ formari libellus ſimpliciter. ſʒ conditionaliter. vnde nec vera libelli oblatio dʒ precedere. nec que ſit iudici. nec que ſit pti ſufficit ergo ꝙ dicat ſe actu rum ēt libello non oblato ad hoc nō. in ſpe. de libelli concep tio. ꝟ. nunc oſtendamus in fi. ⁊ per alber. galco. i in margari ta. e. ti. nī ipe tʒ contrarium ſecundum azo. prima pars ē ve rior. ¶ In tex. ibi interrogatio. ſ. predicta. ¶ In tex. ibi pe tetur. i. dicatur ſe peiturum. ¶ In tex. ibi nedum iudico qua re interrogatur reus. ¶ In tex. ibi plus. i. hereditariam vl tra portionem. ¶ In tex. ibi damni. q: ille qui plus petit dʒ condemnari in expenſis tripli. arg. vt in ꝟ. tripli. inſti. de ac. ¶ In tex. ibi non vtimur per modum actionis vel dic non vtimur vt olim. q: indifferenter fiebāt hodie vero non fiunt niſi in caſibus expreſſis in iure enim reus non cogitur reſpondere de iure ſuo vt. ſ. de rei. vē. l. in ſpeciali. ¶ In tex. ante iudicium dicit ꝙ in interrogationibus que fiunt ad prepara tionem cogitur quis reſpondere ex equitate eatenus quatenus neceſſitas ꝓparationis poſtulat. ⁊ tunc officio iudicis. vt hac. l. in prin. nō. non iur̄ actionis vt hac. l. in fi. Sed ī hiſ que fiunt ad deciſſionē non cogitur de iure ſuo reſpondere ante iudicium. ſʒ bene ꝯteſtatur litem cont̄. ſup actione mota. ⁊ ſic iure actionis in hoc cogitur. Itēʒ poſt lit̄. cont̄. quedā neceſſitas cauſatiua interdum incumbit ſibi ꝺ iure ſuo docere. q: actor probauit ſuam intentionem. vt. C. de probatio. l. ſine poſſideris ſecundum Ja. bu. incumbit ēt reo reſpondere poſitionibus que tāgunt ius actoris ſecus ſi tangāt illius rei tantum per iſtum tex. quia ſup iſtis reus non interroga tur vt dixi. ſ. de rei vē. in ſpāli. ⁊ eſt ſnīa ſpec. ⁊ Innocē. vt ibi recitaui adde dicit Ja. de are. ꝙ ē dr̄ia inter interrogatio nem ex officio. ⁊ ſup poſitione eſt iſta. q: interrogatio rei ſu per interrogatione actoꝛ ſit ſolum ex neceſſitate preparatio nis iudicij. ſed ſup poſitione ſit eo ipſo ꝙ poſitio ē pertinēs ſʒ Ja. Eſt alia differētia ꝙ dubitans interrogat. ſʒ dubitās non ponit immo intelligitur affirmare quod ponit vt nō. in ꝟ. ꝙ obſeruari. Eſt tertia dr̄ia. quia interrogatio ſit ſolum ex pte actoris poſitio autem ſit ex pte actoris. ⁊ rei. Item interrogatio poteſt fieri in quacunqʒ pte litis. vt. ȷ. e. l. vbicunqʒ. ſed non poſitio vt extra de fide inſtru. cum Johānes heremita dixerunt ēt quidā ꝙ poſitio negatiua non procedebat ſecus in interrogatione quod non eſt verum in. c. primo de confeſ. libro. vi. de articulo negatiuo dicit vt le. ⁊ nota. in. l. i. ꝟ. i. de in. actuqʒ pri. ⁊ in. l. ij. C. de erro. aduo. per cy. quia vbi negatiua eſt probabilis ibi admittitur articulus negatiuus ad probandum. Item ꝙ ex officio iudicis fiat interrogatio negatiua habes tex in. c. cum. Johannes heremita ſecundum federicum de ſenis. ¶ In tex. ibi ad probatiōes nō. ꝙ reſponſio rei habetur pro legitima probatiōe cōtra ſe. ¶ In tex. iudices cōpetentes nam coram incōpetenti nō valet confeſſio vbi exigitur ꝙ fiat in iudicio vt extra de iu dic. at ſi clerici facit. l. pen. C. ne de ſta. defun. ¶ In glo. ibi inſtituenda ſententia huius glo. eſt ꝙ debent fieri interim interrogationes ꝓparatorie ne actoꝛ decipiatur in formatione libelli. ⁊ dicit ēt iſta glo. ꝙ non admittitur libellus dicit etiā iſta glo. ꝙ ſi ſimul interpretētur dʒ ſequi iur̄ ordinem. ⁊ nō. glo. que incipit tria. hec glo. pfecte declarat quando ſit interrogatio in reali vel pſonali iudicio an quis ſit heres. ⁊ pro qua pte. ¶ In glo. que incipit ſi circa damna. Iſta glo. enumerat cāus in quibus dʒ fieri interrogatio adde arg. C. de petitione hereditatis cogi. ¶ Item adde ar. ꝙ nō. in. c. i. de reg. iur. li. vj. in glo. ordinaria. Item adde aliuʒ ꝙ vbi interrogatio eſt obmiſſa poteſt ſuppleri in quacunqʒ pte iudicij vt. ȷ. e. l. vbicunqʒ ⁊ ſi iudex non ſuppleat que ſint principales ptes eius dic de excep. rei iudi. ſi a te. ꝟ. i. ergo iſta glo. ꝙ confeſſiones ad ꝓparationem iudiciorum non valeāt niſi corā iudice facte ꝙ nō. C. de li. cā iubemus. Sʒ in confeſſionibus que fiunt ad deciſſionē glo. diſtinguit verūʒ confeſſiones fiāt ad liberādum. ⁊ valʒ ēt ſine cā an ad obligādum. ⁊ tunc requiritur cā vbi contrahitur ſola confeſſione vt i mutuo. ⁊ in dote. ⁊ hoc extra iudicium. ſed in iudicio nunꝗ requiritur cā. ⁊ valʒ confeſſio informis. Iſta eſt diſtinctio gl. ⁊ aduerte. q: glo. facit differētiam ad obligādum vel liberādum reſpectu cāe. Et eſt iſta dr̄ia vera in pſonali actione. ſʒ in reali dic vt nō cy. C. de iure ⁊ facti igno. l. cum falſa. Eſt ēt alia differētia. q: ad liberādum valet pte abſente vt ī aut. de teſti. ꝟ. ⁊ lʒ. Sed ad obligādum refert. Aut confitetur tale quid ꝙ ipſe ſolus poteſt exercere. ⁊ tunc preiudicat vt. l. pomponius el primo de negocijs geſtis. ¶ Aut tale quid ꝙ requirit conſenſum duorum. ⁊ tunc non preiudicat vt infra de confeſſio. l. certum. ꝟ. ſi quis abſente niſi eſſet cōfeſſio directa per nuncium vel epiſtolam quia tunc videtur facta inter pñtes vt. ȷ. depoſiti publia. ꝟ. fi. licet tamen inter abſentes non faciat plenam probationem facit tamen aliquod indicium vt. ȷ. de iure iur̄. l. ſi duo patroni in prin. extra de ſucceſſ. ab inte. c. cum dilect. nec ob. ꝙ dixi de cōfeſſione ad liberanū quod nō. ſ. de pac. Idem in duobus q: ibi loquitur in pacto. hic loquoꝛ in confeſſione lʒ etiam ī pacto illa glo. habeat glo. contrariam in. l. non ſolum. ꝟ. libera